

Sygn. akt I ACa 545/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ewelina Jokiel
Sędziowie:	SA Michał Kopeć SA Andrzej Lewandowski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Sylwia Lubiewska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2012 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Publicznego (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej w L.

przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia (...) Oddziałowi Wojewódzkiemu w G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 16 maja 2012 r. sygn. akt XV C 199/12

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powoda kosztami postępowania odwoławczego.

I A Ca 545/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Publiczny (...) Zakład Opieki Zdrowotnej w L. wniósł pozew przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia (...) Oddziałowi Wojewódzkiemu w G., w którym domagał się zasądzenia kwoty 980 769,94 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania. W uzasadnieniu powód stwierdził, że dochodzona kwota stanowi sumę kwot należnych pracownikom powoda za okres od 1 stycznia 2006r. do 30 czerwca 2006r. wraz ze składkami przekazanymi ZUS stanowiącymi należności pochodne, do wypłacenia których powód był zobowiązany na podstawie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, negując zasadność roszczenia oraz podnosząc zarzut przedawnienia.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 16 maja 2012r. oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podstawą wydanego wyroku były następujące ustalenia:

Powód w okresie od 1 stycznia 2001r. do 31 grudnia 2002r. zobowiązany był do wypłacenia swoim pracownikom comiesięcznych podwyżek na podstawie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz zmianie niektórych ustaw. Od dnia 1 stycznia 2001r. podwyżka ta wynosiła 203 zł miesięcznie, zaś od dnia 1 stycznia 2002r. -łącznie 313,23 zł miesięcznie. Kwotę taką powód wypłacał swoim wszystkim pracownikom, zarówno tym zatrudnionym przed wejściem w życie ustawy jak i po dacie 1 stycznia 2001r.

W latach 2003-2005 w oparciu o porozumienie zawarte ze związkami zawodowymi powód dokonywał dalszych podwyżek wynagrodzeń o kolejne kwoty po 20 zł miesięcznie, podwyższając tę stawkę co roku o tę samą kwotę.

Wypłaty na rzecz pracowników były dokonywane przez powoda na podstawie listy plac, w których jedna z pozycji opatrzona była nazwą "203", zarówno w latach 2001-2002, jak też i w następnych 2003-2006.

Powód w okresie od 1 stycznia 2006r. do 30 czerwca 2006r. wypłacił pracownikom z tego tytułu kwotę 973 043,47 zł (razem ze składką ZUS należną od pracodawcy 1 169 409,64 zł). Powód nie był w stanie samodzielnie pokryć kosztów wprowadzonych ustawą podwyżek, ponieważ nie miał odpowiednich środków.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest nieuzasadnione. Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 30 marca 2006r. (sygn. III CZP 130/05) wyjaśnił, że art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń oraz o zmianie niektórych ustaw - stanowi wraz z art. 56 k.c. podstawę roszczeń S.p. Z.O.Z w stosunku do kasy chorych (NFZ) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych nie może tych kosztów pokryć w całości lub w części. W uzasadnieniu tej uchwały stwierdzono, że art. 4a obowiązywał tylko w odniesieniu do wzrostu wynagrodzeń pracowniczych w latach 2001 i 2002. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał w swoich orzeczeniach przejściowy charakter wskazanego przepisu. Nie może on podlegać wykładni rozszerzającej wobec czego po 2002r. mechanizm ustawowej ingerencji w wysokość wynagrodzenia pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej nie miał zastosowania, a ewentualny wzrost wynagrodzeń dokonywał się w ramach rozwiązań systemowych uregulowanych w pozostałych przepisach ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. W uchwale z dnia 8 grudnia 2004r. Sąd Najwyższy stwierdził, że wynagrodzenie pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej mogło być, począwszy od dnia 1 stycznia 2003r. zmniejszone wskutek wypowiedzenia przez pracodawcę warunków pracy do kwoty stanowiącej sumę przyrostów wynagrodzenia wynikających z art. 4a ust 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń za [racę pracowników (Dz. U. Nr 121 poz. 1308). W uchwale tej Sąd Najwyższy wskazał, że począwszy od 2003r. utraciła moc ustawowa gwarancja zachowania przez pracowników samodzielnych publicznych zakładów służby zdrowia wysokości wynagrodzeń podwyższonych na podstawie art. 4a ust 1 i 2 powołanej ustawy. Z przepisów tych wynikało roszczenie o stosowne podwyższenie wynagrodzenia za pracę w latach 2001 i 2002, nie zaś ustawowe prawo do zachowania wysokości wynagrodzenia ustalonego w wyniku tych podwyżek w kolejnych latach. W uzasadnieniu wyroku z dnia 18 grudnia 2002r. w sprawie K 43/01 Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepisy zawarte w art. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2000r., zmieniającej ustawę negocjacyjną mają charakter przepisów przejściowych., o wyraźnie określonym czasie obowiązywania. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2006r. wskazano, że podstawą roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kas chorych (obecnie NFZ) nie może być art. 357¹ k.c. ponieważ powództwo oparte na tym przepisie ma charakter powództwa o ukształtowanie prawa.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko pozwanego, że w stosunku do roszczeń powoda stosować należy 3 letni termin przedawnienia. Są to bowiem roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony apelacją powoda który zarzucił:

- naruszenie art. 4 a ust 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zamianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995r. Nr 1 poz. 2 ze zm.) oraz art. 56 k.c. poprzez przyjęcie, że art. 4a ust 1 i 2 powołanej ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. nie może stanowić podstawy roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do Narodowego Funduszu Zdrowia związanych umowami o udzielanie świadczeń zdrowotnych o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników za czas po 31 grudnia 2002r., zarówno w odniesieniu do zwiększonego wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przed 1 stycznia 2001r. a pozostających w stosunku pracy w dniu 1 stycznia 2001r jak też pracowników zatrudnionych po 31 grudnia 2000r. Wskazując na ten zarzut powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny sprawy jest niewątpliwy, a dokonane ustalenia wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu apelacyjnym. Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest interpretacją art. 4a ust 1 i 2 - nieobowiązującej od 1 stycznia 2010r. ustawy z dnia 16 grudnia 1994r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zamianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995r. Nr 1 poz. 2 ze zm.) Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że przepis art. 4a ust 1 powołanej wyżej ustawy dotyczy przyrostu wynagrodzenia w 2001r., natomiast art. 4a ust 2 przyrostu wynagrodzenia w 2002r. Wynika to jednoznacznie zarówno z treści tych przepisów jak i z szeroko powołanych przez Sąd pierwszej instancji orzeczeń Sądu Najwyższego. Trafnie w uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał na wyjątkowy i incydentalny charakter tych przepisów. Właściwie zostało wskazane, że celem tego przepisu było włącznie pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej do negocjacyjnego systemu kształtowania przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz zmniejszenie dysproporcji wynagrodzeń tych pracowników w stosunku do wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w innych sektorach. Nie ma jakichkolwiek podstaw do przypisywania ustawodawcy intencji, że celem tych przepisów było zagwarantowanie pracownikom samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej stałego wzrostu płac po roku 2002. Byłoby to w oczywisty sposób sprzeczne z wyraźną treścią analizowanych przepisów, które jak słusznie wskazano nie podlegają wykładni rozszerzającej.

W uzasadnieniu apelacji powód wskazuje, że za trafnością jego roszczenia przemawia treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004r. w sprawie I PZP 8/2004 (OSNP 2005/8/105) Z poglądem tym nie sposób się zgodzić. Powołana przez powoda uchwała ma następującą treść "Wynagrodzenie pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej mogło być, począwszy od 1 stycznia 2003 r., zmniejszone wskutek wypowiedzenia przez pracodawcę warunków płacy do kwoty stanowiącej sumę przyrostów wynagrodzenia wynikających z art. 4a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) i najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników (Dz. U. Nr 16, poz. 74), w brzmieniu nadanym przez § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2000 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników (Dz. U. Nr 121, poz. 1308). Uchwała ta określa zatem jakie powinno być minimalne wynagrodzenie pracowników samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Wyraźnie w niej wskazano, że wynagrodzenia wyższe mogą zostać do takiego poziomu obniżone wskutek wypowiedzenia warunków pracy przez pracodawcę. Od 1 stycznia 2003r. powód

nie był już ustawowo zobligowany do dalszego podwyższania wynagrodzeń pracowników, czy też utrzymywania wynagrodzenia powyżej poziomu określonego w powołanej wyżej uchwale, niezależnie od realnie istniejących możliwości finansowych. Nie może zatem domagać się od pozwanego dodatkowych środków, z tego tylko względu, że uzyskiwane kontrakty były niewystarczające dla pokrycia samodzielnie określonej wysokości wynagrodzeń.

Wbrew stanowisku powoda żadnej zmiany przedstawionej wyżej interpretacji nie dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lutego 2010r. (I PK 182/09). W uzasadnieniu tego wyroku stwierdzono, że przejściowy charakter art. 4a nie oznacza, że z dniem 1 stycznia 2003r. wynagrodzenia ulegały z mocy prawa obniżeniu. Pracodawca po 1 stycznia 2003r. mógł natomiast kształtować wysokość wynagrodzenia pracowników na zasadach ogólnych.

Argumenty powoda, że przepis art. 4 a ustawy negocjacyjnej różnicuje sytuacje w zależności od tego kiedy zostali zatrudnieni nie ma związku z kwestią interpretacji tego przepisu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego w apelacji wyroku z dnia 11 lutego 2010r. po dniu 1 stycznia 2003r. pracodawca ma możliwość kształtowania wysokości wynagrodzeń pracowników na zasadach ogólnych.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt. I. Na mocy art. 102 k.p.c. orzeczono jak w pkt. II uwzględniając fakt, że strony łączy umowa o świadczenie usług medycznych, a jak wynika z dokonanych w toku postępowania ustaleń sytuacja materialna powoda jest trudna.